

Na podstawie § 2 ust. 2 i 6 decyzji nr 2/2020 Przewodniczącego Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie powołania zespołu odpowiedzialnego za prowadzenie Bazy orzecznictwa Polskiej Komisji Akredytacyjnej, Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią zespołu odwoławczego formułuje stanowisko, jak niżej.

§ 1

Uczelnia korzysta ze swobody w zakresie konstruowania elementów programu studiów. Przepisy prawa powszechnie obowiązującego nie definiują form dydaktycznych, ani nie tworzą jakiegokolwiek katalogu tych form. Dopuszczalne jest zatem określanie formy zajęć m.in. jako konsultacje. Prawo nakłada jednak obowiązek wskazania, w odniesieniu do każdego zajęcia, efektów uczenia się, treści programowych, sposobów weryfikacji i oceny efektów uczenia się – niezależnie od formy prowadzenia danych zajęć.

Skoro uczelnia wyodrębnia konsultacje jako osobną formę zajęć, to dla tej wyodrębnionej formy zajęć należy wskazać nie tylko liczbę punktów ECTS, ale i wszelkie inne, prawnie wymagane elementy, t.j. efekty uczenia się przypisane do konsultacji, treści programowe przypisane do konsultacji, sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się.

Niezgodne z prawem byłoby stosowanie przez Uczelnię podwójnego standardu postępowania, polegającego na zaliczeniu godzin konsultacji do wolumenu zajęć dydaktycznych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów, przy równoczesnym niezaliczeniu konsultacji do rocznego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, obowiązującego nauczyciela akademickiego.

§ 2

Stanowisko interpretacyjne podlega ogłoszeniu z dniem sformułowania.

Uzasadnienie

I. Zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, każde zajęcia prowadzone w ramach kierunku studiów powinny mieć przypisane efekty uczenia się, treści programowe, wymiar godzin oraz punkty ECTS. W myśl art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 85), program studiów określa m.in. liczbę punktów ECTS przypisanych do zajęć. Zgodnie z ust. 2 i 3 cytowanego artykułu, punkty ECTS stanowią miarę średniego nakładu pracy studenta niezbędnego do uzyskania efektów uczenia się. Punkt ECTS odpowiada 25-30 godzinom pracy studenta obejmującym zajęcia organizowane przez uczelnię oraz jego indywidualną pracę związaną z tymi zajęciami. W wyżej wymienionych ramach normatywnych, uczelnia dysponuje swobodą w zakresie ustalania metod i form dydaktycznych, stosowanych w ramach poszczególnych zajęć.

Jednak wybór konkretnej metody i formy zajęć pociąga za sobą konsekwencje określone w przepisach rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. z 2018 r., poz. 1861 ze zm.). Przepis § 3 ust. 1 tego rozporządzenia,

wśród obligatoryjnych elementów programu studiów wlicza m.in. „zajęcia lub grupy zajęć, niezależnie od formy ich prowadzenia, wraz z przypisaniem do nich efektów uczenia się i treści programowych zapewniających uzyskanie tych efektów” (pkt 3) oraz „sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia” (pkt 5).

Cytowane przepisy nakładają zatem obowiązek wskazania, w odniesieniu do każdego zajęcia, efektów uczenia się, treści programowych, sposobów weryfikacji i oceny efektów uczenia się – niezależnie od formy prowadzenia danych zajęć.

II. Zgodnie z art. 63 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w ramach studiów prowadzonych w formie studiów stacjonarnych, co najmniej połowa punktów ECTS objętych programem studiów jest uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów. Przepis ten znajduje rozwinięcie w § 3 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia w sprawie studiów, według którego program studiów winien określać łączną liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia.

Jak już wspomniano, uczelnia korzysta ze swobody w zakresie konstruowania różnych elementów programu studiów tak, aby spełnić powyższe wymagania. Przepisy prawa powszechnie obowiązującego nie definiują form dydaktycznych, ani nie tworzą jakiegokolwiek katalogu tych form. Dopuszczalne jest zatem określanie formy zajęć m.in. jako konsultacje. W praktyce, forma ta jest niejednokrotnie wskazywana przez uczelnie jako forma zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów. Należy jednak wziąć pod uwagę, iż wskazanie takiej formy zajęć, jak każdej innej, wymaga spełnienia warunków normatywnych.

Skoro uczelnia wyodrębnia konsultacje jako osobną formę zajęć, to dla tej wyodrębnionej formy zajęć należy wskazać nie tylko liczbę punktów ECTS, ale i wszelkie inne, prawnie wymagane elementy, t.j. efekty uczenia się, treści programowe, sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się. Prawodawca postanowił bowiem jednoznacznie, iż przypisanie efektów uczenia się i treści programowych do zajęć winno nastąpić niezależnie od formy ich prowadzenia. Dlatego, w ramach weryfikacji działań uczelni, nie można uznać za wystarczające ogólne wskazania (ze strony uczelni), iż godziny konsultacji są wliczane do godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów (tzw. „godzin kontaktowych”). Aby wykazać prawidłowość swojego działania, uczelnia winna określić, jakie efekty uczenia się, jakie treści programowe, jakie sposoby weryfikacji i jakie sposoby oceny efektów uczenia się, zostały przypisane do konsultacji.

III. Argumenty te ulegają wzmocnieniu w powiązaniu z normami prawa dotyczącymi czasu pracy nauczyciela akademickiego (tzw. pensum). Jeżeli uczelnia zalicza konsultacje do form prowadzonych zajęć dydaktycznych, to – tym samym – aktualizuje stosowanie przepisu art. 127 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Godziny konsultacji zaliczają się wówczas do rocznego wymiaru pensum dydaktycznego i – jak każde zajęcia w ramach pensum – powinny zostać rozliczone i opłacone.

Nie zgodne z prawem byłoby – ze strony uczelni – stosowanie podwójnego standardu postępowania, polegającego na zaliczeniu godzin konsultacji do wolumenu zajęć dydaktycznych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów, przy równoczesnym niezaliczeniu konsultacji do rocznego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, obowiązującego nauczyciela akademickiego.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Krzysztof Diks